

दूरध्वनी क्रमांक – ०२० - २६१२७८३३, ०२०-२६०५१६३२

फॅक्स क्र. ०२०- २६०५१६३२

क्रमांक - नंक - २०२३ (/२०२३) पुणे विभाग / १८५६६
 प्रति,

दि. ०२/०६/२०२३.

१. कुलसचिव, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे.
२. कुलसचिव, सर्व अकृषि विद्यापीठे / अभिमत विद्यापीठे / स्वयंअर्थसहाय्यित विद्यापीठे, समुह विद्यापीठे, पुणे विभाग.
३. प्राचार्य / प्राचार्या,
 अशासकीय अनुदानित / कायम विनाअनुदानित कला, वाणिज्य, विज्ञान, विधी व शिक्षणशास्त्र महाविद्यालये, पुणे, अहमदनगर व नाशिक जिल्हे.

विषय - अकृषि विद्यापीठे व त्या अंतर्गत महाविद्यालयांमध्ये पौष्टिक तृणधान्यांबाबत जागृती या कार्यक्रमांतर्गत राबविण्याच्या उपक्रमांबाबत..

संदर्भ - १. शासन पत्र क्र. पौतृव-२०२३/प्र.क्र.३७/आस्था-२ दि. ११.५.२०२३.

२. मा. शिक्षण संचालक, उशिसं/मवि-१/तृणधान्य/२०२३/६६८८ दि. १.६.२०२३.

संदर्भांकित शासन पत्राच्या विषयानुषंगाने कळविण्यात येते की, संयुक्त राष्ट्र संघाने सन २०२३ हे वर्ष "आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष" म्हणून घोषित केले आहे. त्या अनुषंगाने राज्यातील तृणधान्य पिकांचे उत्पादन वाढविणे तसेच सदर पिकांच्या पोषण मुल्यांबाबत लोकांमध्ये जनजागृती करून आहारातील वापर वाढविणेबाबत प्रचार व प्रसिद्धी करणे या बाबी राबविण्यासाठी "महाराष्ट्र श्री अन्न (पौष्टिक तृणधान्य) अभियान" राज्यामध्ये राबविण्यात येत आहे.

"आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष" च्या अंमलबजावणीसाठी मा. मुख्य सचिव यांचे अध्यक्षतेखाली स्थापन करण्यात आलेल्या राज्यस्तरीय सुकाणू समितीच्या सूचनांनुसार शासनाच्या कृषि विभागाबरोबरच अन्य विभागांनीही पौष्टिक तृणधान्य पिकांचा विकास व जनतेच्या आहारामध्ये पौष्टिक तृणधान्याचा समावेश वाढविण्याबाबत उपक्रम राबविणे आवश्यक आहे.

राज्यस्तरीय सुकाणू समितीच्या उपरोक्त सूचनेच्या अनुषंगाने राज्यातील अकृषि विद्यापीठे व या विद्यापीठांतर्गत कार्यरत असणारी अशासकीय अनुदानित, विनाअनुदानित महाविद्यालयांमध्ये शिक्षण घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांमध्ये पौष्टिक तृणधान्यांचे आहारातील व आरोग्यासाठीचे महत्व अधोरेखित करण्याकरिता सन २०२३ या वर्षामध्ये पौष्टिक तृणधान्यांबाबत जागृती या कार्यक्रमांतर्गत कोणते उपक्रम राबविण्यात यावेत? याबाबत संदर्भांकित शासनपत्रामध्ये सूचना देण्यात आल्या आहेत. सदर सूचनांनुसार विद्यापीठ व महाविद्यालय स्तरावर विविध उपक्रम राबविण्यात यावेत.

संबंधित अकृषि विद्यापीठांनी जुलै ते ऑगस्ट, सप्टेंबर ते ऑक्टोबर व नोव्हेंबर ते डिसेंबर या कालावधीत राबविण्यात आलेल्या उपक्रमांबाबत कार्यवाही अहवाल अनुक्रमे माहे सप्टेंबर, नोव्हेंबर व जानेवारी २०२४ च्या १० तारखेपूर्वी शासनास व संचालनालयास सादर करावा. विद्यापीठ व महाविद्यालयीन स्तरावरील अहवाल विद्यापीठाने स्वतंत्रपणे सादर करावेत तसेच सदर अहवालाची प्रत या कार्यालयास पाठविण्यात यावी.

(डॉ. किरणकुमार बादर)
 सह संचालक (उच्च शिक्षण)
 पुणे विभाग, पुणे.

सोबत - संदर्भीय शासन पत्र.

महाराष्ट्र शासन
शिक्षण संचालनालय, (उच्च शिक्षण),
महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत, पुणे-४११ ००१.

Web : www.dhepune.gov.in

E-Mail : mavi.dhepune@nic.in

फोन नं. ०२०/२६१२२११९, २६०५१५१२, २६१३०६२७, २६१२४६३९

क्र.: उशिसं/मवि-१/तृणधान्य/२०२३/ ६६८८ दिनांक-

30 MAY 2023

प्रति,

१. सर्व विभागीय सहसंचालक,
उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य.
२. कुलसचिव,
सर्व अकृषी विद्यापीठे/अभिमत विद्यापीठे/
स्वयंअर्थसहाय्यित विद्यापीठे/समुह विद्यापीठे
महाराष्ट्र राज्य.

विषय: अकृषी विद्यापीठे व त्या अंतर्गत महाविद्यालयांमध्ये पौष्टिक तृणधान्यांबाबत
जागृती या कार्यक्रमांतर्गत राबविण्याच्या उपक्रमांबाबत..

संदर्भ: शासनपत्र क्र.: पौतृव- २०२३/प्र.क्र.३७/आस्था-२ दि. ११ मे २०२३

उपरोक्त विषयाबाबत संदर्भाक्त शासनपत्राची प्रत सोबत जोडली आहे, कृपया अवलोकनी
घ्यावे.

संदर्भाक्त शासनपत्राच्या विषयानुषंगाने कळविण्यात येते की, संयुक्त राष्ट्र संघाने सन २०२३
हे वर्ष “आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष” म्हणून घोषित केले आहे. त्या अनुषंगाने राज्यातील
तृणधान्य पिकांचे उत्पादन वाढविणे तसेच सदर पिकांच्या पोषण मुल्यांबाबत लोकांमध्ये जनजागृती
करून आहारातील वापर वाढविणेबाबत प्रचार व प्रसिद्धी करणे या बाबी राबविण्यासाठी “महाराष्ट्र श्री
अन्न (पौष्टिक तृणधान्य) अभियान” राज्यामध्ये राबविण्यात येत आहे.

“आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष” च्या अंमलबजावणीसाठी मा. मुख्य सचिव यांचे
अध्यक्षतेखाली स्थापन करण्यात आलेल्या राज्यस्तरीय सुकाणू समितीच्या सूचनांनूसार शासनाच्या कृषि
विभागाबरोबरच अन्य विभागांनीही पौष्टिक तृणधान्य पिकांचा विकास व जनतेच्या आहारामध्ये पौष्टिक
तृणधान्याचा समावेश वाढविण्याबाबत उपक्रम राबविणे आवश्यक आहे.

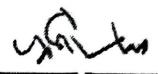
राज्यस्तरीय सुकाणू समितीच्या उपरोक्त सूचनेच्या अनुषंगाने राज्यातील अकृषी विद्यापीठे व या
विद्यापीठांतर्गत कार्यरत असणारी शासकीय, अशासकीय अनुदानित, विनाअनुदानित महाविद्यालयांमध्ये
शिक्षण घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांमध्ये पौष्टिक तृणधान्यांचे आहारातील व आरोग्यासाठीचे महत्व
अधोरेखित करण्याकरिता सन २०२३ या वर्षामध्ये पौष्टिक तृणधान्यांबाबत जागृती या कार्यक्रमांतर्गत
कोणते उपक्रम राबविण्यात यावेत? याबाबत संदर्भाक्त शासनपत्रामध्ये सूचना देण्यात आल्या आहेत.
सदर सूचनांनूसार विद्यापीठ स्तरावर विविध उपक्रम राबविण्यात यावेत तसेच सदर उपक्रम
राबविण्याबाबत सर्व संलग्नित महाविद्यालयांना आपल्या स्तरावरून सूचना देण्यात याव्यात.

संबंधित अकृषी विद्यापीठांनी जुलै ते ऑगस्ट, सप्टेंबर ते ऑक्टोबर व नोव्हेंबर ते डिसेंबर या
कालावधीत राबविण्यात आलेल्या उपक्रमांबाबत कार्यवाही अहवाल अनुक्रमे माहे सप्टेंबर, नोव्हेंबर व

५०१.८८१०१
१८८
१-६-२३

जानेवारी २०२४ च्या १० तारखेपुर्वी शासनास व संचालनालयास सादर करावा. विद्यापीठ व महाविद्यालयीन स्तरावरील अहवाल विद्यापीठांनी स्वतंत्रपणे सादर करावेत.

प्राचार्य/संचालक, सर्व शासकीय/अशासकीय, अनुदानित/विनाअनुदानित/ कायम विना अनुदानित/ मॉडेल डिग्री महाविद्यालये- महाराष्ट्र राज्य यांनी केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल तसेच संबंधित अकृषी विद्यापीठांनी त्यांच्या स्तरावर केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल विभागीय सहसंचालक यांनी संकलित करून एकत्रित स्वरूपात शासनास व संचालनालयास सादर करावा. (महाविद्यालयांनी कार्यवाहीचा अहवाल परस्पर संचालनालयास अथवा शासनास ई-मेल द्वारे सादर करु नये.)

(डॉ. प्रकाश बच्छाव)
शिक्षण सहसंचालक
उच्च शिक्षण संचालनालय
महाराष्ट्र राज्य, पुणे ४११००१.

प्रत - मा. अशोक मांडे - उप सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना संदर्भांकित पत्राच्या अनुषंगाने माहितीस्तव सादर.

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग,

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दूरध्वनी क्र.०२२-२२८२०३०४

ई-मेल- ds.sashi-hted@mah.gov.in

क्रमांक: पौत्रव-२०२३/प्र.क्र.३७/आस्था-२

दिनांक ११ मे, २०२३

प्रति,

- १) कुलसचिव,
- सर्व अकृषि विद्यापीठे, अभिमत विद्यापीठे, स्वयं अर्थसहाय्यित विद्यापीठे,
समूह विद्यापीठे, महाराष्ट्र राज्य.
- २) संचालक (उच्च शिक्षण), उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ३) संचालक (तंत्रशिक्षण), एलफिस्टन तंत्रशिक्षण विद्यालय आवार,
महापालिका मार्ग, मुंबई- ४०० ००९.

विषय:- “अकृषि विद्यापीठे व त्या अंतर्गत महाविद्यालयांमध्ये पौष्टिक
तृणधान्यांबाबत जागृती” या कार्यक्रमांतर्गत राबवावयाचे उपक्रम.

महोदय,

संयुक्त राष्ट्र संघाने सन २०२३ हे वर्ष “आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष” म्हणून^१
घोषित केले आहे. त्या अनुषंगाने राज्यातील तृणधान्य पिकांचे उत्पादन वाढविणे तसेच सदर
पिकांच्या पोषण मूल्यांबाबत लोकांमध्ये जनजागृती करून आहारातील वापर वाढविणेबाबत
प्रचार व प्रसिद्धी करणे या बाबी राबविण्यासाठी “महाराष्ट्र श्री अन्न (पौष्टिक तृणधान्य)
अभियान” राज्यामध्ये राबविण्यात येत आहे.

२. “आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष” च्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने मा.मुख्य सचिव
यांचे अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय सुकाणू समितीची स्थापना करण्यात आलेली आहे. सदर
समितीच्या सूचनांनुसार शासनाच्या कृषि विभागाबरोबरच अन्य विभागांनीही पौष्टिक तृणधान्य
पिकांचा विकास व जनतेच्या आहारामध्ये पौष्टिक तृणधान्याचा समावेश वाढविण्याबाबत उपक्रम
राबविणे आवश्यक आहे.

३. ज्चारी, बाजरी, नाचणी, राळा, वरई, कोदो, कुटकी, सहावा, राजगिरा यासारखी पौष्टिक तृणधान्य ही कर्वोंदके, तंतुमय पदार्थ, प्रथिने, जीवनसत्ये व खनिजांनी समृद्ध आहेत. पौष्टिक तृणधान्यामध्ये कॅलशियम, मँग्नेशियम, फॉस्फरस, लोह इत्यादी खनिजे मुबलक प्रमाणात असतात. पौष्टिक तृणधान्य ही पचनास हलकी असतात. अलिकडील काळात युवकांच्या आहारामध्ये पौष्टिक तृणधान्यांचा वापर कमी होत आहे. घटलत्या जीवनशैलीमध्ये युवकांचे आरोग्य सुस्थितीत राहावे याकरिता त्यांच्यामध्ये पौष्टिक तृणधान्यांबाबत जागृकता निर्माण करणे आवश्यक आहे.

४. राज्यातील कृषितर विद्यापीठे व या विद्यापीठांतर्गत कार्यरत असणारी शासकीय महाविद्यालये, अशासकीय अनुदानित महाविद्यालय व विनाअनुदानित महाविद्यालयांमध्ये शिक्षण घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांमध्ये पौष्टिक तृणधान्यांचे आहारातील व आरोग्यासाठीचे महत्व अधोरेखित करण्याकरिता सन २०२३ या वर्षामध्ये “अकृषि विद्यापीठे व त्या अंतर्गत महाविद्यालयांमध्ये पौष्टिक तृणधान्यांबाबत जागृती” या कार्यक्रमांतर्गत खालील उपक्रम राबविण्यात यावेत.

१) हॉटेल मॅनेजमेंट महाविद्यालयामध्ये तृणधान्यांच्या पाककृती संदर्भात जागृकता/प्रचार प्रसार यांचा अंतर्भाव करणे.

२) विद्यापीठे व महाविद्यालयातील वस्तीगृहांच्या भोजनालयामध्ये पौष्टिक तृणधान्यांचा वापर करणे.

३) विद्यापीठे व महाविद्यालयांमध्ये अध्यापक व विद्यार्थ्यांकरिता “पौष्टिक तृणधान्यांचे आहारातील महत्व” या विषयावर स्थानिक पातळीवरील आहारतज्ज्ञांची /डॉक्टरांची /गृह विज्ञान महाविद्यालयातील प्राध्यापकांची व्याख्याने आयोजित करणे.

४) विद्यापीठे व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांसाठी पौष्टिक तृणधान्यांच्या आहारातील महत्वाच्या अनुषंगाने तृणधान्यांच्या पाककृतीच्या स्पर्धाचे आयोजन करणे.

५) विद्यापीठे व महाविद्यालयांमध्ये अस्तित्वात असलेल्या कलापथकांमार्फत पौष्टिक तृणधान्याच्या वापराबाबत पथनाटय सादर करणे.

- ६) राष्ट्रीय सेवा योजनांच्या उपक्रमात रायान विद्यार्थ्यांना पौष्टिक तृणधान्याची ओळख होण्याच्या अनुषंगाने नजीकच्या परिसारात क्षेत्रगटी आयोजित करणे, सादर उपक्रमा दरम्यान पौष्टिक तृणधान्यांचे आरोग्यातील महत्त्व या विषयी आहारतज्ज्ञाचे च्या व्याख्यानांचे आयोजन करणे.
- ७) विद्यापीठे व महाविद्यालयांच्या परिसारामध्ये सूचना फलकांमध्ये किंवा अन्य योग्य ठिकाणी पौष्टिक तृणधान्यांच्या आहारातील महत्त्व विषयीचे वर्तमानपत्रातील /मासिकांमधील लेख प्रदर्शित करणे,

८) पौष्टिक तृणधान्यांचे वियाणे त्यांच्या शास्त्रीय व स्थानिक नावांसह तसेच त्यांचे पोषण मूल्य व आहारातील महत्त्व याच्या तपशिलासह विद्यापीठे व महाविद्यालयांच्या दर्शनी भागामध्ये ठेवावेत.

५. आंतरराष्ट्रीय पौष्टिक तृणधान्य वर्ष २०२३ निमित्त सन २०२३ या वर्षामध्ये “अकृषि विद्यापीठे व त्या अंतर्गत महाविद्यालयांमध्ये पौष्टिक तृणधान्यांबाबत जागृती” या कार्यक्रमांतर्गत सर्व विद्यापीठे व त्या अंतर्गत महाविद्यालयांमध्ये उपरोक्त उपक्रम रावविष्णात यावेत. तसेच जुलै ते ऑगस्ट, सप्टेंबर ते ऑक्टोबर व नोव्हेंबर ते डिसेंबर या कालावधीत रावविष्णात आलेल्या उपक्रमांचा कार्यवाहीचा विद्यापीठनिहाय अहवाल अनुक्रमे माहे सप्टेंबर, नोव्हेंबर व जानेवारी २०२४ या महिन्यांच्या १० तारखेपूर्वी शासनास सादर करावा, ही विनंती.

आपला,

(3 mm)

(अशोक मांडे)

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत माहितीस्तव :-

- १) मा.साज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा.मंत्री (उच्च व तंत्रशिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) प्रधान सचिव (उच्च व तंत्रशिक्षण) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ४) प्रधान सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ५) उप सचिव (विशि) उच्च व तंत्रशिक्षण यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ६) उप सचिव (मशि) उच्च व तंत्रशिक्षण यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ७) उप सचिव (तांशि) उच्च व तंत्रशिक्षण यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ८) कक्ष अधिकारी (आस्था-२), उच्च व तंत्रशिक्षण (निवडनस्ती)